

Arvoisa hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi

9.8.2007

Suomen pienillä saarilla asuu pysyvästi noin 8000 ihmistä ilman kiinteää tieyhteyttä. Finlands öar rf - Suomen saaret ry, FÖSS, toimii Suomen pienten saarten aktiivisena aluekehittäjänä ja edunvalvojana. Toimimme kansallisella ja kansainvälisellä tasolla; olemme osa Euroopan pienten saarten verkostoa. Tavoittelemme Euroopan pienten saarten yhdistyksen ESINin rekisteröintiä ja pääsihteeristöä Suomeen syyskuun alussa Kreikan Hydran saarella olevassa vuosikokouksessa. Olemme perustamassa Suomen saarten kehittämiskeskusta ja valmistelemme erityistä pienten saarten kehittämishjelmaa.

Esitämme, että Te hallinto- ja kuntaministerinä veisitte eteenpäin seuraavia asioita:

- 1) Saaristo-osakuntien ja saariston tulevien kuntaliitoskuntien valtionosuudet ja saaristolisät: Saaristolisät ja kuntien saaristoisuuden perusteella saamat valtiontuet tulee ehdottomasti jatkossa kohdentaa niiden saarten alueelle, jotka ovat ilman kiinteää tieyhteyttä ja joissa on ympärivuotista asutusta. Tämän varmistamiseksi esitämme lainsäädännön muutosta, että saaristotuet erotetaan muista kuntien valtionosuuksista ja niillä perustetaan lakisääteinen, valtion vuotuisen budjettiin sisältyvä saariston kehittämisrahasto saaristoasiain neuvottelukunnan yhteyteen. Rahaston varat käytettäisiin hakemusten perusteella ilman kiinteää tieyhteyttä olevien saarten ympärivuotisten asukkaiden hyväksi. Tämä on ainoa tapa varmistaa, että saaristotuki kohdentuu saarille eikä kiinteän tieyhteyden päässä oleviin kuntakeskuksiin. Tämä esitys ei koske itsenäisiä A-saaristokuntia, kuten Hailuotoa ja Velkuua.
- 2) Erityisen pienille saaristokunnille on annettava mahdollisuus toimia itsenäisinä kuntina niiden sitä halutessa. Paras-hanke ei saa huonontaa palvelutasoa pienissä saaristokunnissa, kuten nyt on uhkana. Saaristolaki ja Paras-puitelaki ovat hengeltään ristiriidassa. Pientä itsenäistä kuntaa parempaa toimijaa emme ole löytäneet palvelujen järjestämiseksi saariston vakituiselle asutukselle. Saaristokunnissa voisi pilotoida esimerkiksi palvelusetelin käyttöönoton laajentamista sosiaali- ja terveyspalveluissa. Uusia nykyistä keveämpiä kunnallishallinnon malleja pitää tutkia pieniä saaristokuntia varten niiden erityistarpeista käsin. Rikkonaisen saaristomme maantieteelliset ja kulttuuriset olosuhteet poikkeavat mantereesta. Meitä kaikkia ei voi pakottaa samaan muottiin.
- 3) Laki saariston kehityksestä on ollut voimassa 25 vuotta. Sitä on kiireellisesti tarkistettava. Vieläkään ei ole lain turvaamaa pysyvää rahoitusta valtion yhteysalusliikenteeseen. Monet uudistukset asettavat saarilla asuvat eriarvoiseen asemaan manterelaisiin verrattuna, esim. kiinteän lankapuhelinverkon hinnankorotukset saarilla, joita matkapuhelinverkko ei kata. Myös laajakaistayhteydet ovat monin paikoin kehittymättömät. Polttoaine- ja energiaverojen korotukset koskevat pitkien matkojen päässä asuvia saarelaisia eniten. Juuri heiltä puuttuu usein mahdollisuudet julkisten kulkuneuvojen käyttöön.
- 4) Saaristoa koskevaa päätöksentekoa on koordinoitava, jotta tulisi aina kokonaisuus huomioon otetuksi saarella asuvan ihmisen kannalta. Vahinko on jo käynyt mm. Paras-hankkeessa. Suomen saaria ei myöskään kuultu esimerkiksi Euroopan meripolitiikan Vihreän kirjan lausuntokierroksella. Ehdotammekin Irlannin hyvää esimerkkiä seuraten, että myös Suomessa vastuu saariston edunvalvonnasta ja saaristoa koskevasta päätöksenteosta niin kansallisella kuin EU-tasolla annetaan selkeästi tietyn ministerin tehtäväksi.

FINLANDS ÖAR RF – SUOMEN SAARET RY

PIRJO HOFFSTRÖM
PUHEENJOHTAJA, VÄNÖ, DRAGSFJÄRD

PAAVO ISOLA
VARAPUHEENJOHTAJA, HAILUOTO